

7—10 februari

Debatter m. m.

Tisdagen den 7 februari

Sid.

Interpellationer:

av herr Lundin ang. reseersättning i vissa fall vid sjukdom..	3
av herr Åkerlund ang. utredningen om finansiella långtidsperspektiv inom samhällsekonomin och behovet av ett statligt kreditinstitut	4

Meddelande ang. enkel fråga av herr Björk ang. undervisningen i historia vid universitetsfilialerna	5
---	---

Onsdagen den 8 februari

Om sänkning av rösträttsåldern	6
Om sänkning av valbarhetsåldern	11
Kvinnlig tronföljd	12

Interpellationer:

av herr Hübinette om lärarbostäder på landsbygden, m. m.	15
av herr Edström om produktion av eldrivna rullstolar för gravt handikappade	16
av herr Eskilsson ang. domänverkets markförvärv	16

Torsdagen den 9 februari

Svar på enkla frågor:

av herr Jansson, Paul, om ytterligare åtgärder mot försök att undandraga skatt	18
av herr Werner om ökade resurser för behandling vid sjukhusens njurkliniker av svårt njursjuka	19
av herr Kaijser ang. ändring av förteckningen över kostnadsfria läkemedel	21

	Sid.
Interpellation av herr Augustsson om en mer enhetlig lönestatistik för hela arbetsmarknaden, m. m.	22
Meddelande ang. enkel fråga av herr Arvidson om viss vidgad tillämpning av vapenförordningens bestämmelser	23

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 8 februari

Konstitutionsutskottets utlåtande nr 1, ang. § 2 i riksdagens revisorers berättelse över 1965 års granskning av statsverket	6
— nr 2, om tidsbegränsning av anförandena i kamrarna	6
— nr 3, om sänkning av rösträttsåldern	6
— nr 4, om sänkning av valbarhetsåldern	11
— nr 5, ang. kvinnlig tronföljd	12
— nr 6, ang. riksdagens högtidliga öppnande	14
Statsutskottets utlåtande nr 1, ang. utgifterna för kungl. hov- och och slottsstaterna	15
— nr 13, ang. anslag till oförutsedda utgifter	15
Bankoutskottets memorial nr 1, ang. fullmäktiges i riksbanken avgivna berättelse	15
— nr 2, ang. fullmäktiges i riksgäldskontoret avlämnade berättelse	15

Tisdagen den 7 februari

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till riksdagens första kammare

Härmed får jag anhålla om tjänstledighet från riksdagsarbetet under tiden den 8—den 10 februari 1967 för deltagande i sammanträde i Genève med EFTA:s rådgivande kommitté.

Stockholm den 7 februari 1967

Gunnar Lange

Till riksdagens första kammare

För utrikes tjänsteresa får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 8—den 10 februari 1967.

Stockholm den 7 februari 1967

Herman Kling

De begärda ledigheterna beviljades.

Föredrogs och hänvisades till lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 19, med förslag till lag angående ändring i lagen den 12 juni 1942 (nr 350) om fornminnen, m. m.

Föredrogs och bordlades ånyo konstitutionsutskottets utlåtanden nr 1—6, statsutskottets utlåtanden nr 1 och 13 samt bankoutskottets memorial nr 1 och 2.

Anmälades och bordlades Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade proposition nr 26, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Peru för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet.

Interpellation ang. reseersättning i vissa fall vid sjukdom

Herr LUNDIN (s) erhöi på begäran ordet och anförde:

Herr talman! I lag om allmän försäkring, andra kapitlet, som handlar om sjukvårdsersättning, föreskrivs enligt 5 § att ersättning för resor skall utgå till den som åtnjutit läkar- eller sjukhusvård. Detta gäller, då den sjuke får vård och behandling direkt förmedlad av läkare.

Kungl. Maj:ten har år 1962 med stöd av 6 § samma lag utfärdat en kungörelse, vilken säger att ersättning även utgår för utgifter för vård och behandling som lämnas av därtill behörig person som inte är läkare, exempelvis legitimerad sjukgymnast eller legitimerad sjuksköterska. Vårdsersättning kan dock utgå endast om den sjuke är remitterad av läkare.

Reseersättning utgår icke till den sjuke som åtnjutit sådan vård. Grupper med tungt kroppsarbete, framför allt skogsarbetare, drabbas ofta av sjukbesvär, vilka leder till långvariga behandlingar som ges av exempelvis sjukgymnaster eller sjuksköterskor.

Vid långa avstånd till behandlingsställen kan resorna bli så kostsamma att den sjuke måste avstå från behandlingen. Det betyder längre sjuktid och många gånger ett framtida handikapp för den sjuke.

Tidigare motioner angående här avsedda spörsmål har avslagits av riksdagen under motivering att frågan ingår i det komplex som prövas av 1961 års sjukförsäkringsutredning, vilken enligt årets riksdagsberättelse kommer att fortsätta sitt arbete under hela året 1967.

**Interpellation ang. utredningen om finansiella långtidsperspektiv inom samhälls-
ekonomien och behovet av ett statligt kreditinstitut**

Med hänvisning till ovanstående hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande interpellation:

Är statsrådet i tillfälle att informera kammaren om inom vilken tidsram den kan vänta förslag om en sådan ändring av lagen om allmän försäkring att reseersättning tillerkänns patient, som av läkare hänvisats till vård eller behandling i anledning av sjukdom som föreskrives i särskild kungörelse (SFS 1962: 387), då behandlingen utföres av annan legitimerad person än läkare?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge framställas.

**Interpellation ang. utredningen om finansiella långtidsperspektiv inom samhälls-
ekonomien och behovet av ett statligt kreditinstitut**

Ordet lämnades härefter på begäran till herr ÅKERLUND (h), som yttrade:

Herr talman! Det har väckt betydande uppeende hos den svenska allmänheten, att förslag till inrättande av en statlig utvecklingsbank av jätteformat i näringspolitiskt syfte aviserats utan att frågan därom skulle ha blivit i sedvanlig ordning utredd och utredningsresultatet offentliggjort. Nu förhåller det sig ju i själva verket så, att det f. n. sitter en utredning med uppdrag att utreda de finansiella långtidsperspektiven inom samhällsekonomien. Enligt sina direktiv har »Utredningen om de finansiella långtidsperspektiven inom samhällsekonomien» att diskutera »riktlinjerna för en ekonomisk politik på detta område» (d. v. s. kreditmarknaden) »som syftar till att skapa de kreditmarknadsmässiga förutsättningarna för

en önskvärd 'real' utveckling». »Det kan här bli fråga om behovet och möjligheterna att påverka placeringsfördelning och kreditkanalisering bl. a. genom slussning via allmänna pensionsfonden, budgeten eller statliga kreditinstitut», heter det vidare i direktiven. Enligt årets riksdagsberättelse beräknas utredningens slutföra sitt arbete i början av innevarande år, varför delresultat bör kunna antas föreligga. Med hänsyn till det viktiga spörsmål det här gäller är det ett allmänt intresse och ett berättigat önskemål, att utredningens resultat utan dröjsmål bekantgöres.

Jag får därför anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande fråga:

Är herr statsrådet villig att lämna kammaren en översiktlig redogörelse för de resultat, vartill »Utredningen om finansiella långtidsperspektiv inom samhällsekonomien» enligt sina direktiv att utreda frågan om bl. a. behovet av ett statligt kreditinstitut kommit?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Anmäldes och bordlades följande under sammanträdet avlämnade motioner:

nr 685, av herr *Jacobsson, Gösta*, och herr *Brundin*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 17, med förslag till förordning om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning, m. m.; samt

nr 686, av herr *Tistad m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 17, med förslag till förordning om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning, m. m.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla fråga den 6 februari framställdes av herr *Björk* (s) till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet: »Anser Statsrådet det önskvärt att de historiestuderande vid universitetsfilialerna erhåller samma möjlighet som studenterna vid de nuvarande universiteten att välja mellan en politisk-historisk

och en ekonomisk-historisk studiekurs, och vilka åtgärder anser Statsrådet möjliga för att här säkerställa likvärdighet?»

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.03.

In fidem
K.-G. Lindelöw

Onsdagen den 8 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Justerades protokollet för den 31 nästlidne januari.

Föredrogs och hänvisades till bevilningsutskottet Kung. Maj:ts proposition nr 26, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Peru för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet.

Föredrogs och hänvisades till bevilningsutskottet motionerna nr 685 och 686.

Föredrogs ånyo konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av § 2 i riksdagens revisorers berättelse över 1965 års granskning av statsverket; och

nr 2, i anledning av motion om tidsbegränsning av anförandena i kamrarna.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställts bifölls.

Om sänkning av rösträttsåldern

Föredrogs ånyo konstitutionsutskottets utlåtande nr 3, i anledning av motioner om sänkning av rösträttsåldern.

Till gemensam behandling hade konstitutionsutskottet förehåft

1) motionen nr 4 i andra kammaren av herr *Jansson m. fl.*, i vad den avsåge rösträttsåldern;

2) de likalydande motionerna nr 37 i första kammaren av herr *Wirtén m. fl.* och nr 50 i andra kammaren av herr *Mundebo m. fl.*;

3) de likalydande motionerna nr 79 i första kammaren av herr *Fälldin* samt nr 108 i andra kammaren av herr *Boo* och herr *Larsson* i Borrby; ävensom

4) motionen nr 338 i andra kammaren av herrar *Wennerfors* och *Nordgren*.

I motionerna I:37 och II:50 hade hemställts, att riksdagen måtte besluta såsom vilande grundlagsändring, att rösträttsåldern vid val till riksdagens andra kammare skulle sänkas från nu gällande till året efter uppnådda 18 år samt att rösträttsåldern vid kommunala val skulle sänkas på samma sätt.

I motionerna I:79 och II:108 hade anhållits, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att frågan om sänkning av rösträttsåldern till 18 år i enlighet med vad i motionerna anförts måtte upptagas till prövning i anslutning till övervägandena rörande ny författning.

I motionen II:338 hade föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla, att frågan om sänkning av rösträttsåldern till fyllda 18 år måtte prövas i anslutning till överväganden rörande ny författning.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på anförda skäl hemställt, att motionerna

1) II:4, i vad den avsåge rösträttsåldern;

2) I:37 och II:50;

3) I:79 och II:108; samt

4) II:338

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade avgivits av fru *Se-gerstedt Wiberg* samt herrar *Sörenson*, *Harald Pettersson*, *von Friesen*, *Wah-*

lund, Hamrin i Jönköping och Boo, vilka på åberopade grunder hemställt, att riksdagen måtte, i anledning av motionerna I: 79 och II: 108 samt II: 338, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att frågan om sänkning av rösträttsåldern med två år måtte upptagas till prövning i anslutning till övervägandena om en partiell författningsreform.

Herr **PETTERSSON, HARALD**, (cp):

Herr talman! Den allmänna rösträtten i vårt land har sedan länge varit någonting självklart. Det har rått allmän enighet om medborgarnas rätt och moraliska skyldighet att genom deltagande i val till de olika representationsförsamlingarna ge uttryck för sina meningar. Vad som däremot har varit föremål för diskussion är frågan om vilken ålder som skall krävas för deltagande i dessa val.

Naturligtvis måste man ta hänsyn till många faktorer vid fastställandet av en lämplig rösträttsålder. Under årens lopp har problemet med jämna mellanrum varit föremål för riksdagens ställningstagande. Enligt den grundlagsändring som slutligen antogs av 1965 års riksdag tillkommer rösträtt den som under närmast föregående kalenderår har uppnått 20 års ålder. Detta innebär att den röstande vid sitt första valdeltagande är 21 eller 22 år gammal.

Vi reseranter anser att detta beslut måste hälsas med tillfredsställelse, men vi betraktar det dock som en delreform. Flera skäl talar nämligen för att man på nytt måste överväga om inte rösträttsåldern ytterligare kan sänkas. De manliga medborgarna fullgör ju i allmänhet sin värnplikt i 19—20-årsåldern, och det är naturligt att de som deltar i rikets försvar också skall ha möjlighet att påverka rikets styrelse genom att delta i allmänna val.

Vi hyser den uppfattningen att rösträttsåldern måste bestämmas med hänsyn till den allmänna mognaden hos medborgarna. Det torde obestriddligen

vara så att den allmänna mognaden och förmågan att förstå samhällsdebatten nu är annorlunda än tidigare. Den allmänna mognaden inträder nu vid en tidigare ålder än förr. Främsta orsaken härtill är utan tvekan den förbättrade utbildningen, inte minst genom grundskolans införande. Även den undervisning i samhällskunskap som ges alla ungdomar bidrar starkt till att ungdomarna nu är mera samhällsorienterade. De politiska ungdomsförbunden bedriver ju också en aktiv verksamhet för att skola de unga människorna just i samhällsfrågor, inte minst i att ta ett samhällsansvar.

Vi måste förstå att det moderna samhället kräver att de unga i dag tar ställning till personliga och sociala frågor i en utsträckning som inte förekommit tidigare. Det gäller i särskilt hög grad problem som berör yrkesval och utbildning. Över huvud taget är det enligt vår uppfattning så att ungdomen i dag på ett helt annat sätt än tidigare frigör sig från bindningar till familj, skola, miljö och uppfostran och från de attityder som man förut har haft.

Starka skäl talar alltså för en ytterligare sänkning av rösträttsåldern. Vi som står bakom reservationen anser att tidpunkten nu är inne för ett allvarligt övervägande i denna fråga. Jag hemställer därför, herr talman, om bifall till reservationen.

Herr **WIRTÉN** (fp):

Herr talman! Skälen för sänkt rösträttsålder till året efter fyllda 18 år har redovisats ganska ingående av föregående talare. Jag skall därför nöja mig med en kort sammanfattning av de skäl som jag tycker är speciellt viktiga.

Vi vet ju att den vidgade skolutbildningen och den tidigare sociala och biologiska mognaden ger ungdomen större förutsättningar att ta ställning i viktiga samhällsfrågor. Informationen om samhället har ökat väsentligt genom

Om sänkning av rösträttsåldern

massmedia, främst TV och radio, vilket också bidrar till större kringsyn i samhället. Vid 18 års ålder inträder en rad rättigheter och skyldigheter, som finns redovisade bl. a. i den motion som jag har skrivit under. Exempelsamlingen behöver inte upprepas i det här sammanhanget.

Med all rätt frågar sig ungdom som observerar detta sakförhållande: Varför skall vi inte äga rätten att med vår röst i allmänna val få påverka samhället i den riktning vi tycker är riktigast? Utskottsmajoriteten har inte bestritt det sakligt riktiga i att sänka rösträttsåldern utöver vad som skett genom riksdagsbesluten åren 1964 och 1965. Sälunda uttalade konstitutionsutskottet i sitt utlåtande 1964: »Skäl kan anföras för en längre gående sänkning av rösträttsåldern, men i likhet med departementschefen anser utskottet att en ytterligare sänkning har samband med regleringen av myndighetsålder och förmynderskap.»

Utskottsmajoriteten har således motiverat avslagsyrkandena på förslagen om sänkt rösträttsålder vid de senaste riksdagarna med sammankopplingen av rösträttsålder och myndighetsålder och hänvisat till den översyn av förmynderskapslagstiftningen som för närvarande utföres av förmynderskapsutredningen.

I debatten har majoriteten också hävdats att man ville se utfallet av 1965 års beslut om sänkning av rösträttsåldern med ett år, innan man bestämde sig för ytterligare sänkning av rösträttsåldern. Sedan vi diskuterade denna fråga senast här i riksdagen har vi haft ett kommunalval, och såvitt jag förstår kan inte utskottsmajoriteten finna något sakargument mot sänkning av rösträttsåldern i de erfarenheter detta val givit.

Beträffande rösträttsålderns sammankoppling med myndighetsåldern har den tidigare nämnda förmynderskapsutredningen i början av året framlagt ett förslag om sänkning av myn-

dighetsåldern med ett år; enligt min mening ett för litet steg, men det får vi anledning att återkomma till.

Det intressanta är nu att iakta hur utskottsmajoriteten reagerat i det nya läget. Man säger i utlåtandet: »Denna» — d. v. s. utredningen — »har helt nyligen framlagt ett betänkande, vari föreslås att myndighetsåldern skall sänkas med ett år. I detta läge finner utskottet ej anledning till någon åtgärd i anledning av motionerna.»

Tolkningen av detta magra uttalande kan vara något vanskelig. Men på mig verkar det som om utskottsmajoriteten slår igen dörren för vidare resonemang om sänkning av rösträttsåldern. Man låter sig nöja med det steg som togs 1965, trots att man tidigare uttalat att det fanns skäl för ytterligare sänkning av rösträttsåldern.

Jag vill också erinra om att talesmannen i andra kammaren för de socialdemokratiska utskottsrepresentanterna vid förra årets debatt yttrade: »Därmed vill jag inte ha sagt att inte utskottsmajoriteten — i varje fall dess socialdemokratiska del — är positivt inställd till en sänkning av rösträttsåldern i framtiden.»

Min fråga till utskottsmajoriteten i dag blir: är man verkligen fortfarande positivt inställd till en ytterligare sänkning av rösträttsåldern? Om inte, vilka sakskaäl har tillkommit som nu gör det mindre lämpligt att sänka rösträttsåldern ytterligare?

En annan socialdemokrat i medkammaren sade i förra årets debatt följande: »... jag anser det naturligt att frågan tas upp i samband med en författningsreform. Blir det så, att en sådan reform beslutas före 1968 års val så är det naturligt att man i samband därmed sänker rösträttsåldern.»

Detta är den linje som reservanterna i utskottet har förordat. Med hänsyn till den mängd sakskaäl som åberopats för sänkt rösträttsålder är det min förhoppning att en majoritet för reservationen skall uppnås.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationen.

Herr AHLMARK (fp):

Herr talman! Jag finner det alldeles klart att herr Wirtén hade rätt då han beskrev hur konstitutionsutskottets majoritet har förändrat sin attityd i den här frågan mellan 1966 och 1967. 1966 sade man ju, att frågan skulle »ses i samband med» spörsmålet om myndighetsåldern — nu säger man att i det läge som har uppstått finner utskottet »icke anledning till någon åtgärd». 1966 alltså: inget ställningstagande i avvaktan på en utredning. 1967: ett negativt ställningstagande, därför att utredningen har kommit.

Detta betyder med andra ord att socialdemokratien nu är negativ till en ytterligare sänkning av rösträttsåldern till 18 år. Man frågar sig: Vad är bevekelsegrunderna för en sådan hållning? Det påstås ofta att något slags sammankoppling måste finnas mellan rösträttsåldern och myndighetsåldern. Jag tycker att det är en ganska godtycklig ståndpunkt. Man kunde lika gärna säga att det måste vara en sammankoppling mellan rösträtts- och värnpliktsåldern, med den ålder då man får rätt att ingå eller avsluta tjänsteavtal, då man i huvudsak blir straffmyndig eller får någon annan skyldighet som inträder vid 18 års ålder.

Denna ståndpunkt är, tycker jag, godtycklig också av det skälet att vi i dag inte har någon sammankoppling mellan rösträttsålder och myndighetsålder. Rösträttsåldern är ju 20 år och myndighetsåldern 21 år.

Förmynderskapsutredningens skäl för att inte sänka myndighetsåldern till 18 år kan inte anföras mot en motsvarande sänkning av rösträttsåldern. Det sägs t. ex. att det skulle bli en onödig och betungande skuldsättning vid mycket tidig ålder om man gjorde en radikal sänkning av myndighetsåldern, alltså till 18 år. Men detta kan inte an-

Om sänkning av rösträttsåldern föras mot en sänkning av rösträttsåldern. Man tar ju inte några stora privatlån för att man går till vallokalen.

Man säger vidare att vi måste ha samma myndighetsålder i alla de nordiska länderna. Det finns skäl som talar för det, ty annars skulle en medborgare i ett land ha en särställning i förhållande till andra i samma ålder när han flyttar till ett annat nordiskt land. Motsvarande problem uppstår icke i samband med rösträttsåldern. Det kan inte skapa några problem i fråga om det nordiska samarbetet, om svenska ungdomar skulle få rösträtt ett par år tidigare än andra ungdomar i Skandinavien.

Jag tycker alltså att denna sammankoppling mellan rösträttsålder och myndighetsålder är ohållbar. Kan det vara den sammankopplingen som avgör socialdemokratiens inställning i denna fråga? Herr Adamsson, socialdemokratisk medlem av konstitutionsutskottet, sade i förra årets debatt, att »allt talar för att vi bör avvakta resultatet av detta beslut» om 20 års ålder för rösträtt innan vi tar nästa steg. Då undrar man vad det är för »resultat» som man från socialdemokratisk sida vill avvakta. Eftersom jag antar att man ändå inte har menat valresultatet 1966 — och funnit det mindre tillfredsställande — utan någonting annat, vore det av värde om konstitutionsutskottets ordförande kunde tala om för oss vad det är för resultat av den tidigare sänkningen av rösträttsåldern som socialdemokratien vill avvakta innan den bestämmer sig för en fortsättning.

Vi som pläderar för en sänkning av rösträttsåldern gör det därför att vi tror att det vore av värde om ytterligare några hundratusen svenska medborgare fick inflytande över landets styrelse. Vi tror att det skulle öka intresset för politik och samhällsfrågor i de grupper som det här gäller. Vi tror att politikerna och partierna i det läget mer än i dag skulle bli mer tvungna att ta intryck av de åsikter och värderingar

Om sänkning av rösträttsåldern

som finns i de yngre generationerna och att det vore nyttigt för balansen i svensk politisk debatt. Vi tror också att de årsklasser, som vi här diskuterar, har tillräcklig kunskap, mognad och förmåga att ge sitt omdöme om hur samhället bör skötas och att vi därför inte bör beröva dem det inflytandet.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationen.

Herr PETTERSSON, GEORG, (s):

Herr talman! Det har inte skett någon förändring av utskottets inställning till denna fråga. Vid varje tillfälle då frågan har varit föremål för behandling har det framhållits, att det bör föreligga överensstämmelse mellan myndighetsåldern och rösträttsåldern. Om vi tidigare har åberopat att det fanns en utredning, finns det ännu större skäl att åberopa detta i dag, alldenstund denna utredning har lämnat sitt betänkande den 9 januari. Utredningen har i betänkandet uttalat som sin mening att full överensstämmelse mellan myndighets- och rösträttsålder bör eftersträvas. Nu kommer denna utredning att bli föremål för remissbehandling, och det kan inte finnas anledning att föregripa vad de myndigheter, som kommer att yttra sig, har att säga. Det finns alltså all anledning att avvakta.

Herr talman! Med hänsyn till vad jag nu sagt och vad utskottet också åberopat ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr WIRTÉN (fp):

Herr talman! Jag noterar att konstitutionsutskottets ordförande säger att majoriteten inte ändrat sin inställning i den här frågan. Kvar står dock frågan om det uttalandet innebär att man har en positiv inställning till en sänkning av rösträttsåldern eller om man bara hänger sig fast vid att det skall vara samma rösträttsålder som myndighetsålder. Det sistnämnda betyder, om

herr Pettersson vill bekräfta det, en klart negativ inställning från det socialdemokratiska partiet till en sänkt rösträttsålder.

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp):

Herr talman! Jag vill endast helt kort erinra om den argumentation som jag förde när den här frågan förra gången behandlades.

Jag tycker att de argument man anför för rösträttsålderns sänkning — ökad skolgång o. s. v. — inte är de bästa. Det finns väl inget odrägligare än exempelvis en nykläckt students absoluta suveränitet när han löser världsproblemen etc. I tillämpliga delar gäller det om andra som inhämtar boklig kunskap utan att ha däremot svarande mognad för livet. Den saken är fullkomligt klar. När man för en reform anför dylika argument kan jag inte vara med.

Jag påpekade förra året en annan sak, nämligen åldersklassförskjutningen inom vårt folk. I åldrarna mellan 15 och 30 år har det under åren 1915—64 inte rört sig om en större ökning än med 230 000 människor. I åldersklasserna över 60 år har det samtidigt skett en ökning med 720 000 människor. Under sådana förhållanden kan jag inte förstå riskerna av att sänka rösträttsåldern. Det kan inte innebära något faromoment, men det kan innebära en viss motverkan mot en fortskridande förgubbning.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att med anledning av vad därunder yrkats propositioner komme att framställas först särskilt beträffande punkterna 1 och 2 av utskottets i förevarande utlåtande gjorda hemställan samt därefter särskilt angående punkterna 3 och 4.

På gjord proposition bifölls vad utskottet i punkterna 1 och 2 hemställt.

I fråga om punkterna 3 och 4, fortsatte herr talmannen, hade yrkats dels att

utskottets hemställan skulle bifallas, dels ock att det förslag skulle antagas, som innefattades i den vid utlåtandet avgivna reservationen.

Därefter gjorde herr talmannen propositioner enligt dessa båda yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till vad utskottet hemställt vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Pettersson, Harald*, begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad konstitutionsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 3 punkterna 3 och 4, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid utlåtandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning genom uppresning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr *Pettersson, Harald*, begärde rösträkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 89;

Nej — 34.

Därjämte hade 5 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Herr *Aspling* anmälde, att han vid omröstningen av misstag nedtryckt den ja-knapp, som befunne sig vid fru Segerstedt Wibergs bänklats. Å omröstningstavlan hade följaktligen för fru Segerstedt Wiberg markerats en ja-röst, oaktat hon vid tillfället varit frånvarande, medan herr *Aspling*, som avsett

Om sänkning av valbarhetsåldern

att rösta ja för egen del, å tavlan utmärkts såsom frånvarande.

Om sänkning av valbarhetsåldern

Föredrogs ånyo konstitutionsutskottets utlåtande nr 4, i anledning av motioner om sänkning av valbarhetsåldern.

Konstitutionsutskottet hade till gemensam behandling förehäft

1) motionen nr 4 i andra kammaren av herr *Jansson m. fl.*, i vad den avsåge valbarhetsåldern; ävensom

2) de likalydande motionerna nr 472 i första kammaren av herrar *Harald Pettersson* och *Wikberg* samt nr 597 i andra kammaren av herr *Larsson* i Borrbj och herr *Boo*.

I motionerna I: 472 och II: 597 hade hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande en sänkning av valbarhetsåldern till 18 år.

Utskottet hade i det nu ifrågavarande utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att motionerna

1) II: 4, i vad som avsåge valbarhetsåldern; samt

2) I: 472 och II: 597

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade anförts av herr *Pettersson, Harald*, och herr *Boo*, vilka på anförda skäl hemställt, att riksdagen måtte, i anledning av motionerna I: 472 och II: 597, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående sänkning av valbarhetsåldern till 18 år.

Herr **PETTERSSON, HARALD**, (cp):

Herr talman! Den reservation, som är fogad till utskottets utlåtande som jag bara skall nämna några ord om, har inte samma aktualitet nu när kammaren inte har beslutat om en utredning angående sänkt rösträttsålder. Med vår reservation har vi ändå velat markera

Ang. kvinnlig tronföljd

vår uppfattning att tiden borde vara inne att även överväga en sänkning av valbarhetsåldern. Det finns många skäl som talar härför. Vi borde i varje fall komma fram till en enhetlig valbarhetsålder, rösträttsålder och myndighetsålder.

För att markera att vi hyser denna uppfattning ber jag herr talman att få yrka bifall till reservationen.

Herr PETTERSSON, GEORG, (s):

Herr talman! Jag ber kort och gott att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att med anledning av vad därunder yrkats propositioner komme att framställas särskilt beträffande vardera punkten av utskottets i förevarande utlåtande gjorda hemställan.

På gjord proposition bifölls vad utskottet hemställt i punkten 1.

Sedermera gjordes i enlighet med de rörande punkten 2 förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid utlåtandet avgivna reservationen; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Ang. kvinnlig tronföljd

Föredrogs ånyo konstitutionsutskottets utlåtande nr 5, i anledning av motioner angående kvinnlig tronföljd.

I de likalydande motionerna nr 253 i första kammaren av herrar *Holmberg* och *Virgin* samt nr 322 i andra kammaren av herr *Bohman* och herr *Magnusson* i Borås hade yrkats, att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att grundlagberedningen måtte få i uppdrag att framlägga för-

slag om de grundlagsändringar, som erfordrades för att bereda kvinnliga medlemmar av konungahuset arvsrätt till tronen, dock utan brytande av gällande succession, samt behörighet att vara regent och ordförande i tillförordnad regering.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet på återopade grunder hemställt, att motionerna I: 253 och II: 322 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade avgivits av herrar *Sveningsson*, *Svenungsson*, *Magnusson* i Tumhult och *Hamrin* i Jönköping, vilka av angivna orsaker hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till motionerna I: 253 och II: 322, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att grundlagberedningen måtte få i uppdrag att framlägga förslag om de grundlagsändringar, som erfordrades för att bereda kvinnliga medlemmar av konungahuset arvsrätt till tronen, dock utan brytande av gällande succession, samt behörighet att vara regent och ordförande i tillförordnad regering.

Herr SVENINGSSON (h):

Herr talman! Frågan om kvinnlig tronföljd, denna gång redovisad i konstitutionsutskottets utlåtande nr 5, har under senare år varit föremål för behandling vid ett flertal tillfällen. Genom motioner från högerpartiet har frågan åter blivit aktualiserad. Såväl motionärerna som reservanterna till konstitutionsutskottets utlåtande finner det på nytt vara angeläget att detta ärende bringas till sin lösning.

Även om debatten om kvinnlig tronföljd förra året kom helt i skuggan av utredningsförslaget om statschefens ställning i en modern demokrati, finns det ändå kanske inte någon anledning till en mera omfattande debatt i år. Det finns inget behov att upprepa de argument som anförts vid flera tidigare tillfällen, och några nya argument är det inte så lätt att åstadkomma.

Genom detta förslag från högerpartiets sida har vi visat vårt intresse för bevarandet av monarkien. Vi har en fullständigt orubbad uppfattning att monarkien har varit en lycklig styrelseform för vårt land. Det kan vara riktigt, som det så ofta säges, att det inte är demokratiskt att ett ämbete ärvs, men ingen har någonsin kunnat göra gällande att monarkien varit ett hinder för demokratin och välståndet i vårt land. Detta är vad motionärerna, herrar Yngve Holmberg och Virgin samt Bohman m. fl., framhållit i sin motion.

Säkert är det också berättigat, som motionärerna i år framhåller, att monarkien varit en samlande symbol i orostider. Då är det ännu värdefullare än vid något annat tillfälle att statschefen är en person som — såsom det varit hos oss — hela nationen kan se upp till och ha förtroende för. Det måste vid alla tillfällen vara lyckligt att det inte står politiska strider kring landets högsta ämbete. Där har, kan man tillägga, det socialdemokratiska partiet under sitt långa regeringsinnehav, kanske mest i eget intresse men också i hela landets, handlat så klokt att det inte blivit några strider.

Motionärerna framhåller vidare att likställigheten mellan man och kvinna för 150 år sedan, alltså vid den tidpunkt då den nuvarande regeringsformen och successionsordningen tillkom, inte var som nu, utan då var kvinnans ställning såväl i fråga om myndighetsålder och politiska rättigheter som på många andra områden en helt annan än i dag.

Meningarna är delade när det gäller monarki eller republik. Jag behöver inte beröra den saken, men i vår moderna tid där man, och detta med all rätt, så länge kämpat för likställighet mellan män och kvinnor när det gäller ställning och uppgifter i samhället — något som vi alla är anhängare av — finner vi det vara riktigt att denna likställighet sträcker sig även till landets

högsta ämbete. Det skulle enligt vår uppfattning vara en underlig inställning att det när det gäller statschefen här skulle finnas en spärr som inte går att avlägsna.

Kvinnlig tronföljd infördes i Danmark så sent som 1953. Det förekommer en sådan arvsföljd i en rad andra länder, där det finns kungahus, en ordning som säkert skulle vinna respekt även i vårt land.

Högerpartiet för fram detta förslag för att vi finner en likställighet mellan man och kvinna även här vara riktig och värdefull. Men vi vill inte heller dölja att bakom vårt förslag också finns vårt intresse för att utsikterna till att vi framdeles genom arvsföljden har en arvtagare till kronan blir större om vi har kvinnlig tronföljd. Med det intresse som alltjämt helt säkert finns hos det stora flertalet svenska medborgare för att vi även framdeles skall ha monarki skulle det betraktas som mycket olyckligt om vi en gång i framtiden kanske inte skulle ha någon arvtagare till detta ämbete. Som det nu är med arvsföljden är det inte uteslutet att en sådan situation kan uppstå.

Det nya i år är att detta ärende med anledning av det beslut som riksdagen fattade i fjol om utredning av frågan om statschefens ställning i en modern demokrati har förts till grundlagberedningen. Utskottet menar att det förden skull inte finns någon anledning att aktualisera frågan om kvinnlig tronföljd — den kommer nog ändå upp i utredningen.

Vi reseranter delar inte denna uppfattning utan finner det vara en riktig ordning och någonting av värde och betydelse för den framtida utvecklingen i vårt land, om riksdagen beslutade att också frågan om kvinnlig tronföljd blev föremål för utredning. Vi är inte säkra på att så blir fallet, om inte riksdagen har fattat ett beslut härom.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Ang. kvinnlig tronföljd

Herr **PETTERSSON, GEORG**, (s):

Herr talman! När riksdagen behandlade dessa frågor åren 1964 och 1966 uttalades, att inget beslut skulle fattas som kunde föregripa överläggningarna i författningsfrågan. Sedan dess har det också överlämnats åt grundlagberedningen att utreda frågan om statschefens ställning i en modern parlamentarisk demokrati. Det kan väl inte vara riktigt att nu, då vi vet att det finns en beredning som är intensivt sysselsatt med dessa frågor, träffa ett beslut som innebär att man styr denna fråga.

Jag ber, herr talman, under hänvisning till vad utskottet har framfört få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr **MÖLLER** (s):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till herr Sveningsson.

Det talas i motionen om den rättsliga likställighet mellan man och kvinna som i övrigt råder i samhället och som man här vill genomföra. Det heter vidare i motionen: »Under sådana omständigheter är det en anakronism att tronföljden alltjämt är begränsad till män.» Det är en ståndpunkt som man skulle kunna respektera, om den av motionärerna och reservanterna hade hävdats med någon konsekvens. I själva verket gör de det inte. De vill ha kvinnlig tronföljd inskriven, men den skall inte bryta gällande successionsordning. Om nuvarande kronprinsen har normal livslängd går det en mansålder innan kvinnlig tronföljd skulle kunna bli aktuell. Vi får alltså vänta på att få bort denna »anakronism» ett stycke in på 2000-talet. Mera angelägna är reservanterna inte om demokratin och likaberättigandet i detta fall.

Herr talman! Jag måste efterlysa: Vad menar motionärerna och reservanterna med likaberättigande och demokrati i detta sammanhang?

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen jämlikt

därunder framkomna yrkanden gjorde propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid utlåtandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Sveningsson* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad konstitutionsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 5, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid utlåtandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning genom uppresning. Herr talmannen förklarade, att enligt hans uppfattning flertalet röstat för ja-propositionen.

Då emellertid herr *Sveningsson* begärde rösträkning, verkställdes nu votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 95;

Nej — 28.

Därjämte hade 4 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Vid förnyad föredragning av konstitutionsutskottets utlåtande nr 6, i anledning av motioner angående riksdagens högtidliga öppnande, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1967/68 för kungl. hov- och slottsstaterna; samt

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1967/68 till oförutsedda utgifter,

varvid utlåtandet nr 1 företogs punktvis till avgörande.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo och lades till handlingarna bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

Protokoll, hållet inför herr talmannen i första kammaren i ärende angående tjänstledighet, den 7 februari 1967.

Stenografen hos kammaren i lönegrad Ae 25 Stig Djurström beviljades ledighet för sjukdom under tiden från och med den 7 till och med den 15 februari och förordnades reservstenografen fru Mary Malm att under samma tid fullgöra de göromål som ankommer på Djurström i hans egenskap av debattstenograf mot arvode som motsvarar lön enligt lönegrad A 21.

År och dag som ovan:

K.-G. Lindelöv

Interpellation om lärarbostäder på landsbygden, m. m.

Herr HÜBINETTE (h) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Under kortare tid än ett år har tre äldre skolbyggnader eldhärjats, två av fallen med särskilt tragisk utgång. Detta aktualiserar frågan om utnyttjande för skoländamål av byggnader utan godtagbara säkerhetsanordningar vid eldfara. Den egentliga anledningen till att dessa äldre skolbyggnader fortfarande användes är givetvis den stora lokalbrist som uppkommit, dels genom utbyggnaden av grundskolan, dels av inflyttningen till tätorterna.

Samtidigt som man således i städer och större tätorter måste utnyttja alla tillgängliga lokaler för att fylla de mest trängande behoven finns det skolbyggnader på landsbygden vilkas kapacitet inte tillnärmelsevis utnyttjas. Anledningen till detta är bl. a. att all byggnation på bostadsområdet koncentreras till städerna. Förutom en starkare befolkningskoncentration har det medfört svårigheter att anskaffa lärare på landsbygden.

Varje åtgärd som kan underlätta för kommunerna att skaffa kompetenta lärare bör utnyttjas. Det förefaller mig som om systemet med kvottilldelning för bostadsbyggande inte är tillfredsställande. Genom att nästan hela kvoten utnyttjas för tätorternas behov finns inte möjlighet för landsbygden att erbjuda eventuella sökande till lärarplatserna lämpliga bostäder.

Naturligtvis måste upprustningen av skollokalerna ske med hänsyn till den framtida barnutvecklingen, men det är minst lika angeläget att de aktuella utbildningsbehoven tillgodoses utan att detta medför fara för eleverna. Det förefaller därför önskvärt att man vid fördelning av bostadskvoten beaktar dels kommunernas skolkapacitet, dels behovet av lärarbostäder på landsbygden.

Med stöd av ovanstående hemställer jag om kammarens tillstånd att till

**Interpellation om produktion av eldrivna rullstolar för gravt handikappade —
Interpellation ang. domänverkets markförvärv**

statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få ställa följande fråga.

Är statsrådet beredd att medverka till en förbättrad situation på bostadsmarknaden på de orter där skollokaler finnes vilka inte är fullt utnyttjade?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågasvarande spörsmål finge framställas.

Interpellation om produktion av eldrivna rullstolar för gravt handikappade

Ordet lämnades härefter på begäran till herr EDSTRÖM (fp), som yttrade:

Herr talman! Den avancerade eldrivna rullstolen »Permobil» finns till sommaren 1967 i 50 exemplar tack vare kapitalstöd från enskilt håll samt Fors kommun i Jämtland. Medicinalstyrelsen har numera accepterat den som statsberättigat ortopediskt hjälpmedel för rörelsehindrade. Denna eldrivna rullstol är utan tvekan framtidens melodi för en mycket stor kategori rörelsehämmade rullstolsbundna för att dessa skall kunna med större lätthet röra sig utomhus. Det torde enligt min uppskattning finnas ett klart behov av minst omkring 2 000 i vårt land. Rullstolen är emellertid dyr, och det beräknas att det behövs tio miljoner kronor för en rationell produktion av i första hand dessa 2 000 stolar. För forskningsuppgifterna i samband med stolens första konstruktion — huvudkonstruktör provinsialläkare Per Udén i Timrå — har understöd erhållits dels från SVCR dels från statens tekniska forskningsråd men främst från enskilt håll.

Jag anhåller nu att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet upplysa kammaren om han har möjlighet anvisa möjliga praktiska vägar att under närmaste tid åstadkomma en rationell pro-

duktion av i första hand omkring 2 000 eldrivna rullstolar av typ »Permobil», så högeligen önskvärda för en stor grupp gravt handikappade?

Även denna anhållan bifölls.

Interpellation ang. domänverkets markförvärv

Herr ESKILSSON (h) fick nu ordet och anförde:

Herr talman! Efter lantbruksstyrelsens medgivande har domänverket förvärvat egendomen Ryd 1:14 i Västra Ny i Östergötlands län, omfattande 310 ha skog och 82 ha åker- och betesmark. Köpet ingår i ett triangelbyte där man från domänverkets sida överlåtit vissa fastigheter bl. a. i Södermanlands län. Mot denna form för triangelbyte finns kanske inte anledning att resa så stora erinringar.

Däremot förefaller den rent ekonomiska transaktionen vara av något besynnerlig art. Den fastighet som domänverket nu har förvärvat utgjorde från början tre mindre fastigheter och inköptes av lantbruksnämnden i Östergötlands län för sammanlagt 501 000 kronor. För denna fastighet betalar nu domänverket 1,4 miljon kronor. Det finns ingen privat jordbrukare eller något privat bolag som skulle kunna räkna med förräntning av ett så stort kapital på en så förhållandevis liten fastighet. Någon möjlighet för domänverket att förränta det nedlagda kapitalet torde inte heller finnas.

Det direkta resultatet av transaktionerna torde emellertid bli att innehavare av mindre fastigheter inte vill sälja dem till rimliga priser utan anser att domänverkets inköpspriser skall vara normgivande. Detta måste medföra svårigheter att genomföra en önskvärd rationalisering.

Riksdagen har tidigare gjort Kungl. Maj:t uppmärksam på att domänverket

Interpellation ang. domänverkets markförvärv

vid sina markförvärv icke torde tilllämpa affärsmässiga principer, då det gäller att beräkna räntabiliteten på det insatta kapitalet. Det föreliggande fallet utgör härvidlag ett så markant avsteg ifrån kravet på räntabilitet att frågan ånyo bör aktualiseras.

Med stöd av ovanstående hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande fråga:

Vilka värderingsgrunder anser statsrådet bör ligga till grund för domänverkets markförvärv?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Herr TALMANNEN yttrade:

Med hänsyn till den tid som beräknas åtgå för ärendena kommer arbets-

plenum onsdagen den 15 februari 1967, som i den preliminära planen upptagits till kl. 10.00 eller 14.00, att börja kl. 14.00.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet avlämnade motioner:

nr 687, av herr *Bengtson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående reformerad lärarutbildning; och nr 688, av herr *Gustavsson, Bengt*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående reformerad lärarutbildning.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.48.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Torsdagen den 9 februari

Kammaren sammanträdde kl. 16.00; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Om ytterligare åtgärder mot försök att undandraga skatt

Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet STRÄNG erhöll ordet för att besvara herr *Paul Janssons* fråga om ytterligare åtgärder mot försök att undandraga skatt, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 2 februari, och anförde:

Herr talman! Herr Paul Jansson har frågat om jag anser att nu gällande föreskrifter och resurser för taxeringsnämndernas möjligheter att fullfölja sina skyldigheter enligt taxeringsförordningen att till förste taxeringsintendenten anmäla misstänkta fall av skattefusk är tillfredsställande och om jag är villig medverka till att ytterligare åtgärder vidtas för att stävja det pågående skattefusket.

Föreskrifterna om skyldighet för taxeringsnämndens ordförande att anmäla till förste taxeringsintendenten om det finns anledning misstänka skattefusk är klara och entydiga och sålunda helt tillfredsställande. Resurserna är närmast en fråga om ordförandens kunnsighet och energi. I allmänhet torde ordförandena ha dessa egenskaper. Dessutom pågår ett kontinuerligt utbildningsarbete för att ytterligare effektivisera deklara-tionsgranskningen. Självfallet vill jag medverka till att skattekontrollen görs så effektiv som det är praktiskt möjligt.

Herr JANSSON, PAUL, (s):

Herr talman! Jag ber att till statsrådet och chefen för finansdepartemen-

tet få framföra ett tack för svaret på min fråga.

Problemet med skattefusk och frågan om dess bekämpande är ju ingalunda något nytt, och det kanske är en överloppsgärning att jag här understryker vikten av att brottsligheten på detta område bekämpas med alla medel som är möjliga.

Nu är det dessutom tyvärr så, att man ibland träffar på en litet underlig rättsuppfattning hos vissa människor när det gäller brott mot skattestrafflagen. Det är nästan så att man anser att skattefusk inte skulle vara brottslighet av någon högre dignitet. Att »lura Sträng», som man säger, och be-draga samhället på skatteinkomster betraktas kanske inte som en legalitet men i varje fall inte som någon större brottslighet.

Nu är det ju, som vi alla vet, varken herr Sträng eller samhället som blir lurade, utan det är fastmer en stöld från alla de miljontals lojala och ärliga skattebetalarna i vårt land, från dem som får punga ut med vad skattesmitarna kommer undan med.

Vi tror oss också veta att det är synnerligen stora belopp det rör sig om varje år. Redan 1950 års skattelagsak-kunniga räknade ju med att den sammanlagda taxerade inkomsten med åtminstone en å två miljarder kronor understeg vad som rätteligen borde taxeras.

Problemet är alltså inte nytt, men att jag nu ställer denna fråga till finansministern har sin grund i att det nyligen offentliggjordes en undersökning angående deklara-tionsbrottsligheten i Malmöhus län, utförd av en juris studerande Norborg vid Lunds universitet. Utredningsmannen kom vid sina undersökningar fram till att taxerings-

Om ökade resurser för behandling vid sjukhusens sjukkliniker av svårt njursjuka nämnderna enligt hans uppfattning inte i tillräcklig utsträckning gjorde anmälningar till förste taxeringsintendenten om misstänkta fall av skattefusk, och att man riskerade att många brottslingar i det avseendet undgick upptäckt. Som en förklaring till detta förhållande anförde han bl. a. att det ofta byts ordförande i taxeringsnämnderna, vilket medför att man ibland kanske har ovan arbetskraft i det avseendet. En annan sak, som utredaren ansåg påverka anmälningsfrekvensen i negativ riktning är, att taxeringsarbetet vanligtvis utförs under ganska stor tidspress, varför kontrollen ibland kan bli bristfällig. Dessutom kan man räkna med, anser utredaren, att taxeringsnämnderna, bl. a. på grund av den knappa tid som står till buds, först och främst naturligtvis är angelägna om att få en riktig taxering till stånd. Detta medför då att anmälningsplikten beträffande misstänkta skattefuskare kommer i andra hand.

Jag delar till fullo finansministerns uppfattning om att taxeringsnämndsordförandena i allmänhet är både kunniga och energiska. Jag hälsar med tillfredsställelse beskedet om att det pågår en kontinuerlig utbildningsverksamhet på detta område för att göra dem ännu mer skickade för sin uppgift. Jag är nämligen övertygad om att allt vad som kan satsas på det lokala planet när det gäller taxeringen är väl investerade pengar från samhällets sida.

Jag tackar än en gång för svaret.

Överläggningen ansågs härmed slutad.

Om ökade resurser för behandling vid sjukhusens sjukkliniker av svårt njursjuka

Herr statsrådet och chefen för socialdepartementet **ASPLING** erhöll ordet för att besvara herr *Werners* fråga om ökade resurser för behandling vid sjuk-

husens sjukkliniker av svårt njursjuka, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 3 februari, och yttrade:

Herr talman! Herr *Werner* har frågat, om jag överväger några initiativ i syfte att förstärka resurserna vid sjukhusens sjukkliniker för behandling av svårt njursjuka.

Under år 1960 utfördes i Sverige 413 behandlingar med konstgjord njure, s. k. dialyser. Totala antalet dialyser var 1 444 år 1964, fördelade på 20 sjukhus, och 3 203 år 1965, fördelade på 41 sjukhus. Allt större vikt läggs vid den förebyggande vården. Flertalet njurinsufficienser beror på njurinfektioner. Genom att spåra upp sådana infektioner på ett tidigt stadium och sätta in behandling kan kronisk njurinsufficiens många gånger förebyggas. I årets statsverksproposition föreslås medelsanvisning för en viss verksamhet med detta syfte.

Medicinalstyrelsen har i uppdrag att, med iakttagande av all möjlig noggrannhet och skyndsamhet, utreda behovet av medicinska vårdresurser för njursjuka. Enligt vad jag inhämtat räknar styrelsen med att kunna komma in med utredningen och därav föranleda förslag före den 1 juli i år. Därvid torde bland annat komma att föreslås att särskilda njurcentra inrättas vid landets sju regionsjukhus.

Herr **WERNER** (k):

Herr talman! Jag vill först tacka statsrådet *Aspling* för svaret på min fråga. Bakgrunden till den är, som alla väl förstår, de pressuppgifter vi kunde ta del av för cirka 14 dagar sedan beträffande de njursjukas problem, som genom medicinalstyrelsens utredning — vilken socialministern här pekar på — kommit i blickpunkten på ett mycket påtagligt sätt.

I svaret från statsrådet *Aspling* talas om att det år 1965 utfördes 3 200 dialyser. För den som inte känner uppgiftens bakgrund kan väl denna siffra

Om ökade resurser för behandling vid sjukhusens njurkliniker av svårt njursjuka verka imponerande, men den bör ju lämpligen kompletteras med de siffror som professor Alwall, som leder utredningen, har redovisat. Han talar om att de cirka 2 500 kroniskt njursjuka, som fick dialysbehandling 1965, endast utgjorde 5 procent av den totala antal personer som skulle behöva sådan behandling.

Ifrågavarande utredning tillkom ju efter det att doktor Takman i Stockholms stadsfullmäktige fäst uppmärksamheten på problemen vid njurkliniken vid S:t Eriks sjukhus. Frågan väcktes också i riksdagen genom en enkel fråga och en interpellation våren 1965. Den PM som medicinalstyrelsen i anledning därav sände ut den 8 april 1965 rörde särskilt frågan om dialysbehandlingen och dess organisation.

Detta är väl egentligen vad som i stort sett har hänt sedan 1965. Utredningen har kommit i gång och den har avlämnat ett delbetänkande över sitt arbete hittills. Om detta blir riktninggivande för medicinalstyrelsens direktiv i denna fråga, tror jag, att man kan komma mycket långt, så därvidlag skiljer ingenting i uppfattning mellan socialministern och mig.

Det var säkert många fler än jag som reagerade inför uppgifterna att flertalet av dem som led av kronisk njursvikt ej kunnat få nödig behandling och därför dör i förtid. Jag förstår vilket fruktansvärt dilemma det måste vara för de läkare, som regelbundet tvingas avgöra vilka vårdbehövande man skall ta emot och vilka man skall avvisa och därmed lämna att dö.

I utredningen säges det, att det »är en i längden ohållbar situation att tvinga läkarna att utvälja, som regel slumpvis, det fåtal patienter, som kan få behandling. I ett land med socialiserad sjukvård får det nuvarande tillståndet ej bestå. Effektiva åtgärder för att tillgodose sjukvårdsbehovet måste sålunda vidtagas utan dröjsmål.»

Jag är helt klar över att det finns många vårdbehov som ännu inte hun-

nit bli tillgodosedda och att njursjukvården är ett av dem. Men här gäller det en av de mest upprörande bristerna, och det är för mig omöjligt att acceptera att människor på grund av otillräckliga resurser skall behöva dö i ett land som vårt med en i övrigt högt utvecklad sjukvård; detta sagt med all respekt i övrigt för de mycket svåra avvägningsfrågor som det här rör sig om.

I utredningen sammanfattar man detta mycket brännande problem med följande siffror. För varje hundratal dialysbehandlingar, som kunnat utföras, kan en patient med kronisk njursvikt hållas vid liv och arbetsförmåga. För varje hundratal dialysbehandlingar, som inte kunnat genomföras, är ett kroniskt njurfall förlorat.

En av kärnpunkterna — såvitt jag kan bedöma det som lekman — är frågan om utbildning av läkare, sköterskor och övrig personal för att meddela den behandling som behövs. Enligt uppgift finns det endast fyra sjukhus där sådan utbildning försiggår — egentligen är det bara i Lund och Stockholm — men det har inte någonstans inrättats extra tjänster för att sköta denna utbildning utan den får gå vid sidan av utövandet av läkarpraktiken.

Framställningar från läkarhåll har gjorts i det avseendet till medicinalstyrelsen, men de har ännu inte lett till något resultat.

Jag vill, herr talman, sluta med att ställa en konkret fråga till statsrådet: Är detta inte ändå en så allvarlig fråga att man, oavsett de ekonomiska frågorna i detta sammanhang, redan nu borde kunna helt utnyttja den apparatur som finns genom att få till stånd en utbildning för att få fram tillräckligt med personal?

Herr statsrådet ASPLING:

Herr talman! Herr Werner framhöll att bakgrunden till hans fråga till stor del var en artikel i Dagens Nyheter i

Ang. ändring av förteckningen över kostnadsfria läkemedel

förra veckan, där ett antal läkare uttalade sig i denna fråga. Jag kanske bör påpeka, att de läkarna i stort sett var samma personer som har handhaft den nu av mig här i svaret omnämnda utredningen. Det är uppenbart att de är väl förtrogna med hela detta problem.

Jag skall, herr talman, inte ta upp någon längre diskussion om sjukvården och dess resurser i denna debatt, men jag kanske skall erinra om att just professor Nils Alwall, en av dem som uttalade sig i Dagens Nyheter och en av våra stora pionjärer på detta område, i ett samtal med mig framhöll, att det väl knappast finns något land i världen som penetrerat dessa problem så grundligt och som har ett så vittgående program för uppbyggnaden av verksamheten som just Sverige.

Vi har ett växande behov här, det är alldeles riktigt. Jag erinrade i ett svar i riksdagen 1965 att staten då hade medverkat till anordnandet av en provisorisk njurklinik med dialyscentral vid S:t Eriks sjukhus genom att för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag för ändamålet. Till grund för statsmakternas beslut låg en utredning som räknats fram från ett årligt behov av 1 020 dialyser för hela landet. Behovet ansågs kunna tillgodoses genom dialyscentraler i Lund, Göteborg, Stockholm, Uppsala och Umeå.

Sedan har behoven växt. Det är klart att det är ytterst angeläget att möta detta behov så långt våra resurser möjliggör det, behovet på detta område liksom på många andra vitala sjukvårdsområden.

Det förtjänar kanske också nämnas, herr talman, att just den tidning, som publicerade de av herr Werner åberopade intervjuerna, några dagar senare i ett ledarstick framhöll hur svårt det är att snabbt tillgodose behoven i ett läge där de medicinska framstegen är mycket stora och nya tekniska landvinningar ofta ger oss instrumenten för att bota sjukdomar som tidigare

icke kunnat botas. Vi har haft detta klart för oss, och det var anledningen till att Kungl. Maj:t uppdrog åt medicinalstyrelsen att företa den utredning som nu är föremål för prövning. I den utredningen förordas en direkt planläggning av hur man i fortsättningen skall bygga upp verksamheten, framför allt med anknytning till regionsjukhusen. I det sammanhanget aktualiseras självklart också frågan om utbildning, vad vi skall göra för att skaffa fram den personal som behövs för att i ökad utsträckning ta hand om njursjuka patienter.

Innan jag slutar detta inlägg, herr talman, vill jag ytterligare understryka något som jag har framhållit i mitt svar, nämligen de insatser vi kan göra i förebyggande syfte. Till det ändamålet föreslås i år ett anslag under socialdepartementets huvudtitel.

Herr WERNER (k):

Herr talman! Min fråga i slutet av mitt tidigare anförande anknöt till spørsmålet vad vi kan göra i förebyggande syfte. Att det inte finns extra tjänster inrättade för att sköta denna utbildning är väl ändå någonting ganska allvarligt. Hade man större tillgång på personal kunde man ju utnyttja de nuvarande apparaterna kontinuerligt, så att de inte stod oanvända viss tid på dygnet.

Jag anhåller att statsrådet Aspling uppmärksammar denna fråga och den hemställan, som gjorts från läkarhåll till medicinalstyrelsen om inrättande av extra tjänster.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Ang. ändring av förteckningen över kostnadsfria läkemedel

Herr statsrådet och chefen för socialdepartementet ASPLING erhöi ordet för att besvara herr *Kajisers* fråga angående

Interpellation om en mer enhetlig lönestatistik för hela arbetsmarknaden, m. m.

de ändring av förteckningen över kostnadsfria läkemedel, vilken fråga inta- gits i kammarens protokoll för den 3 februari, och anförde:

Herr talman! Herr Kaijser har frå- gat, om regeringen avser att fastställa en ändring av förteckningen över kost- nadsfria läkemedel i anslutning till av medicinalstyrelsen år 1965 framlagda förslag utan att avvakta ställningsta- gandet till den aviserade propositionen om läkemedelsförmåner.

Jag anser att frågan om de kostnads- fria läkemedlen bör behandlas i an- slutning till frågan om de prisnedsatta läkemedlen. Avsikten är att lägga fram en proposition i detta ämne till vår- riksdagen. Enligt vad jag erfarit avser medicinalstyrelsen att föreslå en kom- plettering av sina förslag från år 1965.

Herr KAIJSER (h):

Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för socialdepar- tementet få framföra mitt tack för det lämnade svaret.

Jag förstår väl, att det kan finnas motiv för att dröja med att framlägga kompletterande bestämmelser om ut- vidgning av listan över prisnedsatta läkemedel, tills propositionen är klar. Ställningstagandet i sådana frågor kan nämligen bero av det som proposition- en kommer att innehålla, och jag av- ser inte på något sätt att i förväg söka få reda på vad propositionen skall in- nehålla.

Emellertid vore det, om förmånen skall omfatta en kostnadsfri lista även enligt propositionens förslag, angeläget att redan nu få vissa läkemedel inför- da på den fria listan. Man skulle vinna tid om man gjorde detta, eftersom pro- positionen är aviserad att komma först i maj och det kan hända att det inte blir fråga om att behandla detta ären- de förrän i höst. Jag tänker framför allt på t. ex. läkemedel som gäller grön starr. Det finns nyare, effektivare me- del, vilka också är dyrare än de som

nu finns med på den fria listan. Dessa medel är väl utprovade, och man kan gott tänka sig att införa dem på listan utan att avvakta ställningstagandet.

Jag har emellertid i huvudsak velat ha ett auktoritativt svar på min fråga. Jag har så ofta blivit föremål för ut- frågning i ärendet, eftersom jag var med i den utredning som ligger bakom den aviserade propositionen, att det har förefallit mig angeläget att få ett svar.

Jag respekterar helt och hållet so- cialministerns ställningstagande i frå- gan.

Överläggningen ansågs härmed slut- ad.

Föredrogos och hänvisades till stats- utskottet motionerna nr 687 och 688.

Anmälades och bordlades Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade proposition nr 28, med förslag till lag om ändring i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753), m. m.

Interpellation om en mer enhetlig löne- statistik för hela arbetsmarknaden, m. m.

Herr AUGUSTSSON (s) erhöll på be- gäran ordet och yttrade:

I motion till 1965 års riksdag före- slog undertecknad m. fl. att en utred- ning skulle tillsättas med uppgift att göra en allsidig och förutsättningslös utredning i syfte att — vid sidan av fackliga åtgärder — lösa lågavlönade grupperns problem.

Motionen behandlades av allmänna beredningsutskottet, som i sitt utlåtan- de framhöll det angelägna i att initia- tiv snabbt togs till en utredning och att utredningsarbetet bedrivs med så- dan arbetsteknik att en allsidig belys- ning av ifrågavarande problem erhål- les. Utskottet framhöll bl. a. att möj- ligheterna till att åstadkomma en mera enhetlig lönestatistik, som täcker hela

arbetsmarknaden och som ger möjligheter till en rättvis bedömning av olika löntagargrupperns situation, bör prövas.

Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag att tillsätta en dylik utredning.

Den senaste lönerörelsen och de avtal som nu är träffade för en treårsperiod har ytterligare understrukt behovet av åtgärder i syfte att klarlägga och förbättra låglönegruppernas situation.

Det är för kommande lönerörelser angeläget att det finns en sådan mer enhetligt redovisad lönestatistik som täcker hela fältet. Även frågan om en — ur lönesynpunkt — mera rättvisande bedömning av olika löntagargrupper framhölls av utskottet som en angelägen fråga.

Av direktiven till den tillsatta utredningen framgår inte klart om den av fackföreningsrörelsen önskade enhetliga lönestatistiken skall ingå i utredningens arbete. Även om så skulle vara fallet är behovet av denna statistik så påtagbar inför kommande avtalsrörelser att denna del av utredningens arbete bör handläggas med förtur.

Jag hemställer om kammarens tillåtelse att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få ställa följande frågor:

1. Är inrikesministern villig medverka till att det genom utredningens försorg i god tid före nästa avtalsrörelse redovisas en mer enhetlig lönestatistik som täcker hela arbetsmarknaden?

2. Har statsrådet någon uppfattning om när utredningen i övrigt kan tänkas vara avslutad och om något delbetänkande kan väntas?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågasvarande spørsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet avlämnade motio-

Meddelande ang. enkel fråga

ner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående reformerad lärutbildning:

nr 689, av herr *Bengtson m. fl.*,

nr 690, av herr *Carlsson, Eric*, och herr *Kristiansson, Axel*,

nr 691, av herr *Dahlberg*,

nr 692, av herr *Dahlén m. fl.*,

nr 693, av fru *Hamrin-Thorell m. fl.*,

nr 694, av herr *Hansson, Nils, m. fl.*,

nr 695, av herr *Holmberg m. fl.*,

nr 696, av herr *Lidgard*,

nr 697, av herr *Lidgard* och fröken *Stenberg*,

nr 698, av herr *Lidgard* och fröken *Stenberg*,

nr 699, av herr *Lidgard* och fröken *Stenberg*,

nr 700, av herr *Lidgard* och fröken *Stenberg*,

nr 701, av herr *Lidgard* och fröken *Stenberg*,

nr 702, av herr *Petersson, Erik Filip*, och herr *Blomquist*, samt

nr 703, av fröken *Stenberg* och herr *Lidgard*.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla fråga denna dag framställdes av herr *Arvidson* (h) till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet: »Vill Herr Statsrådet medverka till att vapenförordningens bestämmelser utsträcker till att omfatta även sådana luftbössor och luftpistoler som är avsedda för målskjutning?»

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.24.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Fredagen den 10 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00; och dess förhandlingar leddes av herr andre vice talmannen.

Justerades protokollet för den 2 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 28, med förslag till lag om ändring i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753), m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet motionerna nr 689—703.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 7, i anledning av motion angående formerna för anslutning till religiöst samfund och politiskt parti;

nr 8, i anledning av motion angående statsbidraget till politiska partier;

nr 9, i anledning av motioner om åtgärder i syfte att fördjupa och stärka det svenska folkstyret;

nr 10, i anledning av motion angående införande av ny valmetod;

nr 11, i anledning av motioner om ändrade bestämmelser angående kommunala mandattider; samt

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i sjölagen m. m., i vad denna hänvisats till utskottet;

statsutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen behandlade för flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 15, i anledning av väckta motioner om ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde beträffande skolväsendet m. m.;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde beträffande allmänna kultur- och bildningsändamål;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på till-

läggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, i vad propositionen avser staten för statens allmänna fastighetsfond;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1967/68 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster;

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av staten tillhörig mark; samt

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

bevillningsutskottets betänkande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt propositionen angår det promilletal, varmed skogsvårdsavgiften skall utgå för år 1967;

bankoutskottets memorial nr 3, med överlämnande av kommitténs för firande av representationsreformens 100-årsjubileum till fullmäktige i riksgäldskontoret avgivna berättelse över kommitténs verksamhet under år 1966;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning; samt

nr 3, angående dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i sjölagen m. m., dels motioner om tillsättande av haverikommission vid båthaveri i lotsled, dels i anledning av propositionen väckt motion, dels ock motioner angående trafiknykterhetsbrott inom sjöfarten;

jordbruksutskottets utlåtande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67, såvitt propositionen avser jordbruksärenden; ävensom

allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion angående förenkling av det officiella språkbruket.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.08.

In fiden
K.-G. Lindelöw